

TWEE HEDENDAAGSCHE SCHILDERS

TOON KELDER

DOOR S. P. ABAS

HET werk van Toon Kelder¹ staat wat afzonderlijk temidden van het werk der anderen van dezen tijd in dit land. Het is noch erg van dezen tijd, noch typisch van dit land. Het kan als weinig ander werk wereldsch zijn, en luxueus van kleur. Het kent ook een zekere distantie.

Als een uiting van artisticeit heeft het van een spel — zooals musiceeren een spel kan zijn, ook dichten. Het is een schilderkunstig en æsthetisch spel met suggesties van de kleur. Het is dus weinig uitvoerig en zeker niet nauwgezet realistisch. Het kan vol fantasie sensueel zijn en dan niet zonder verfijningen.

Het staat eenigszins apart in onze schilderkunst van heden ten dage.

Met zijn eerste periode, die ook wel gesplitst wordt in een bruine en een grijze, kon men vrede hebben. Zij sloot ongeveer aan bij de Bergensche principes en men houdt hier van bruin en grijs. Het was bovendien een periode van realisme. Er valt nog iets anders van te zeggen. Al is het stilleven van het brood niet zonder een dieper gevoel van eerbied en van liefde voor het voedsel — „begin van alle wijsheid” — geschilderd, een sentiment dat zich later een plechtiger beeld zal scheppen, het is ons hier niet daarom begonnen doch om eenige typische kenmerken.

De vorm is er wel groot gehouden doch is allerminst nadrukkelijk. De kleur heeft wel plastiek doch deze is evenmin nadrukkelijk. De vorm is vooral æsthetisch gezien en de plastiek is ingehouden. Er bestaat nauwelijks een vroeg of later schilderij van Kelder, waar de vorm niet óók æsthetisch, de plastiek niet terug gehouden is in het vlak. Zelfs de meest opulente naakten dringen, zoo zij al niet méér om de kleur dan om de lichaamsplastiek zijn geschilderd, nooit zeer merkbaar uit het vlak. Er is in het algemeen een afkeer van alles dat naar duidelijke werkelijkheid zweemt. Er is dan ook nooit de minste neiging om de ruimte zelf realistisch te beelden. Het vee uit Kelder's grijze periode staat reeds in een onbestemde omgeving als in dauw of nevels. Bij de vroege stillevens valt niet of nauwelijks te bepalen waar zij staan of liggen. De landschappen der latere composities